

humanitas

AUGUSTUS 1968
23STE JAARGANG NO. 4
VERSCIJNT
1 x PER 2 MAANDEN

KADERORGAAN VAN DE NEDERLANDSE
VERENIGING VOOR
MAATSCHAPPELIJK WERK 'HUMANITAS'

CENTRAAL BUREAU 'HUMANITAS'
J.W. BROUWERSSTRAAT 16-AMSTERDAM

REDACTIE:

T. van Grootheest,
hoofdredacteur

Drs. P. Albarda,

P. H. Hooy,

P. E. Hutte,

H. van Schaaik,

J. Terlouw,

W. Post,

ADMINISTRATIE:

J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam
Telefoon: 020 - 739444

IN DIT NUMMER:

op blz. 70

Rotterdam. G. Rietveld heeft, na vijftien jaar het voorzitterschap overgedragen aan G. G. Maters. Wél een feit om even bij stil te staan.

op blz. 71

Samenwerkingsvraagstukken vormen het gesprek van de dag. **Drs. P. Albarda**, lid van de hoofdbestuurscommissie voor samenwerkingsvraagstukken, wijdt enkele beschouwingen aan de ontwikkelingen en de praktijk zoals die zich nu aan ons voordoen.

op blz. 75

H. S. v. d. Veen, maatschappelijk werk adviseur in Noord-Holland, woonde een conferentie over 'public relations' bij en geeft daarop een terugblik.

op blz. 80

W. Wijnalda is voorzitter van een afdeling in Friesland. Maar hij is meer dan dat. Hij is iemand die uit zijn eigen ervaring ons deelgenoot kan maken van het vakantiekampwerk voor kinderen. Is deze vorm van sociale dienstverlening specifiek voor het noorden van ons land? Misschien brengt dit artikel u op een idee!

op blz. 84

Heeft Humanitas een taak in het werk voor bejaarden? Het antwoord lijkt vanzelfsprekend. **J. Terlouw** belicht toch weer enkele kanten van de zaak die onze extra aandacht vragen.

op blz. 86

Boekbesprekingen. Humanisme; arbeid; recht en ... fotojournalistiek.

Enkele berichten.

Van de redactie: de redactie verwelkomt de heer P. H. Hooy als mede-redacteur van Humanitas, en heeft afscheid genomen van mevrouw drs. R. A. E. Goezinne-Zijlman, wier bijdragen met name voor het maatsch. opbouw-werk van groot belang zijn geweest.

TOEN WIJ UIT ROTTERDAM VERTROKKEN...

'Vertrokken wij uit Rotterdam...' en daar bekommert niemand zich om. Maar als G. Rietveld uit Rotterdam vertrekt, althans uit de voorzitterszetel van de afdeling Rotterdam van Humanitas, dan ontstaat er een toestand waar velen wel even aan moeten wennen. Gelukkig (ook voor de zeer vertrouwde nieuwe voorzitter, G. G. Maters), blijft Rietveld in de buurt: als hoofdbestuurslid, in het bestuur van de stichting bejaardenhuisvesting, en op nog enkele posten.

Rietveld is een werker van het eerste uur. In september 1945 werd hij voorzitter van Humanitas in Leiden. In 1951 kwam hij als schoolhoofd naar Rotterdam en twee jaar later werd hij tot voorzitter van de afdeling Rotterdam gekozen.

Tussen 1953 en 1968 is de afdeling Rotterdam haast onherkenbaar veranderd. Mede dankzij zijn voorzitter heeft Rotterdam een haast 'Amerikaanse' groei te zien gegeven. Wat voor een belangrijk deel gelijk bleef is het enthousiasme en de activiteit van de leden in de Rotterdamse onderafdelingen, zo veel mogelijk afgestemd op de nieuwe omstandigheden in een zich vernieuwend tijdperk. Geen gemakkelijke opgave. Rietveld met zijn bestuur, zijn directeur en medewerkers, heeft voor hete vuren en enge afgronden gestaan. Maar die konden de groei van de afdeling Rotterdam niet stuiten. Ook nu lijkt het weer op het werk van de toverleerling die haast overweldigd wordt door wat hij zelf tot stand gebracht heeft. Géén afscheid van Rietveld, maar een woord van dank voor het stuk werk dat werd afgesloten en een woord van vertrouwen in het nu verder werken aan de opbouw van de vereniging Humanitas.

SAMENWERKINGS- VRAAGSTUKKEN

Hoewel we het hier nu niet over zwembaden willen hebben, is het toch wel aantrekkelijk om in dit zomerse nummer in het zwembad te beginnen. Een zwembad is een voorziening waaraan thans de bevolking van iedere streek of gemeente een duidelijke behoefte heeft, zowel uit een oogpunt van recreatie van streekbewoners en touristen, als van sport en training. In de tijd dat 'het gemengd zwemmen' een zaak was die vóór en tegenstanders tot verhitte (woorden) strijd opriep, leek het er op dat in Nederland de zuilen hun eigen zwembaden zouden gaan stichten. Ziet u het vóór zich? 'Interparochieel zwembad voor mannen St. Isidorus', 'Zettelhemse zweminrichting op humanistische grondslag' enzo voorts.

Gelukkig luwde de strijd nog net op tijd en hebben we nu allemaal onze plaatselijke pierebak als openbare voorziening in het algemeen belang. Soms is de gemeentelijke overheid de exploitant, soms een vereniging of stichting, soms een particulier, maar de zwemmers maken zich daarover geen zorgen.

Hoe anders is het gegaan met de maatschappelijke voorzieningen waarvoor de vereniging Humanitas zich sinds 1945 zo veel inspanning getroost! Daarvan getuigt de hier volgende beschouwing.

toen . . .

Humanitas begon zijn werk in een tijd dat 'maatschappelijk werk in de ruimste zin' een verzamelbegrip was voor een zeer verscheiden hoeveelheid vormen van al dan niet vrijwillige hulpverlening, georganiseerd door een ontelbaar aantal kerkelijke instellingen, ook wel particuliere stichtingen en de overheid, werkend voor eigen parochie of voor 'de armen'.

Humanitas kwam daarbij als vereniging die verkondigde:

1ste. Een ieder die hulp wil inroepen of bepaalde sociale diensten nodig heeft moet terecht kunnen bij één instituut waar verschillende hulpmogelijkheden gecombineerd zijn: algemeen maatschappelijk werk, gezins- en bejaardenverzorging, kinderbescherming, en zo mogelijk nog andere diensten.

2de. De hulpzoekende moet kunnen rekenen op verantwoorde, deskundige hulp, waarbij zijn eigen verantwoordelijkheid en vrije levenskeuze volledig gegarandeerd worden, (dus) vrij van leerstellingheid.

3de. Vrijwillige medewerkers kunnen voor allerlei deeltaken aan het werk deelnemen.

4de. Het werk moet zoveel mogelijk door middel van samenwerking tot stand gebracht worden.

Dit laatste punt verheugde zich aanvankelijk in een groot na-oorlogs optimisme en enthousiasme, dat echter al zeer spoedig plaats maakte voor een nog grotere 'apartheid' dan ooit tevoren. En daarom moest 'Humanitas' op eigen kracht aan het werk, in het bijzonder ten dienste van de niet-kerkelijken.

Met een groeiend maar relatief klein achterland van leden en sympathisanten werd toch een aantal bureaus tot stand gebracht waar een combinatie ontstond van deskundige en vrijwillige hulp in de sectoren algemeen maatschappelijk werk, gezinsverzorging, bejaardenwerk en gezinsvoogdij.

Niet dat dit nu persé de enig juiste combinatie van sociale diensten is, maar de historische groei is nu eenmaal zo geweest, o.a. als gevolg van de subsidieregelingen, en als gevolg van het feit dat enkele vormen van samenwerking dan toch in beperkte mate tot stand konden komen (o.a. reclassering, clubhuiswerk, levens- en gezinsmoeilijkheden, zwakzinnigenzorg).

en nu . . .

Negentienhonderdachtenzestig. Ruim twintig jaar na de bevrijding zijn de gedachten van Humanitas gemeengoed geworden. Rooms, rood of calvinistisch, de meesten zijn het er nu (met variaties en uitzonderingen) wel over eens: we moeten uitgaan van bovengenoemde vier punten. Maar het realiseren er van is nu wel erg moeilijk geworden.

Er zijn zulke krachtige groepsbelangen ontstaan (zelfstandige bureaus, met personeel, gebouwen, persoonlijke bindingen en financiële belangen), dat een nieuwe structuur aanvankelijk afstuit op allerlei weerstanden. O contradictio: ook weerstanden in de kring van Humanitas.

De ontwikkelingen die we nu zien zijn onder meer de volgende:

a. Het streven naar algemene stichtingen voor sociale dienstverlening, waaraan 'alle groeperingen uit de bevolking' bestuurlijk en uitvoerend deelnemen. Humanitas wordt gevraagd om het niet-kerkelijk bevolkingsdeel te vertegenwoordigen en te inspireren.

b. Het streven naar fusie van instellingen binnen één bepaald werkterrein, b.v. het samensmelten van drie of vier plaatselijke stichtingen voor gezinsverzorging(de subsidiërende overheid looft een premie uit!)

c. Het tot stand brengen van nieuwe voorzieningen die van meet af aan gezamenlijk kunnen (of soms moeten) worden opgezet, zoals de dienstencentra voor thuiswonende bejaarden in de wijk.

welke kant op?

Vergelijk a, b en c en u ziet dat ze elkaar krachtig in de wielen rijden. Als Humanitas trouw blijft aan zijn oorspronkelijke principes, en dat lijkt toch wel vanzelfsprekend, zullen we vooral ontwikkeling a. moeten ondersteunen, mits daarbij gedacht wordt aan 'maatschappelijk werk in de ruimste zin.' Het aantal daartoe te rekenen vormen van dienstverlening verdient nauwkeurige overweging.

Het algemeen maatschappelijk werk is haast altijd het uitgangspunt, maar welke diensten kunnen nog meer binnen één gebouw, één spreekuur, één leiding worden

gecombineerd? (zie het artikel over algemeen en gespecialiseerd maatschappelijk werk in ons vorige nummer.)

Hier nu kan de botsing met de ontwikkelingen b en c ontstaan. Door b kan het gebeuren dat stichtingen voor gezinsverzorging bij voorbeeld, die toch soms al de neiging hadden tot geïsoleerd werken, nog meer geïsoleerd worden. Per 'zuil' hadden ze nog een verbinding met een achterland en met andere gelijkgezinde instellingen. Door fusie kan dat verloren gaan.

Ontwikkeling c kan er toe leiden dat men hulp gaat verlenen per leeftijdsgroep (de bejaarden) of andere categorie. Dat heeft methodisch en praktisch misschien enkele voordelen, maar het in hokjes opdelen van de hulpzoekenden heeft ook duidelijke bezwaren.

Daarom nogmaals: Humanitas zou bij voorkeur de ontwikkeling, onder a. genoemd, dienen te steunen. Immers: het algemeen maatschappelijk werk, de gezinsverzorging, de dienstencentra voor bejaarden (en gehandicapten), de dagverblijven voor peuters en kleuters, en alle andere voorzieningen die een plaatselijke samenleving meent nodig te hebben, kunnen geleidelijk binnen het gemeenschappelijke instituut tot gecoördineerde ontwikkeling worden gebracht.

kinderbescherming

Een moeilijk punt voor Humanitas, als het 'zijn werk' inbrengt, is dan: wat te doen met het justitiële werk. De gezinsvoogdij zal door andere partners meestal niet als een logisch onderdeel van zo'n plaatselijk instituut worden gezien. Anderzijds bemerken we dat van ouds bestaande organisaties voor gezinsvoogdij deskundigen gaan aanstellen voor werk dat zij 'preventief' en 'algemeen voorlichtend' noemen en waar geen kinderrechter aan te pas komt. Van Humanitas uit gezien zeggen we dan: dat hoeft helemaal niet, voor preventief en algemeen voorlichtend werk hebben we het jeugdwerk en het algemeen maatschappelijk werk. Laten we niet alles dubbel gaan organiseren!

Het op elkaar afstemmen van justitieel en algemeen maatschappelijk werk verdient onze volle aandacht bij de toekomstige structuurvorming.

ja, nee of betrekkelijk

Wil het voorgaande nu zeggen dat we een absoluut 'nee' moeten laten horen op de ontwikkelingen b. en c.? Nee, we doen er in diverse plaatsen al aan mee. Soms kan het gewoon niet anders. Niet meedoen zou dan geen dienst aan de gemeenschap zijn. Wel is het wenselijk dat Humanitas kritisch meedoet en de nadelen bestrijdt, zoals het genoemde isolationisme en de 'opdeling in hokjes'. Humanitas kan trachten via b. en c. toch bij a. uit te komen (assu me nog kan volgen).

Een en ander vraagt van de afdelingsbesturen, de adviseurs, de maatschappelijk werkers en alle andere betrokkenen een 'double focus':

- het werk van Humanitas hier en nu (historische bepaald als het is) moet zo goed mogelijk worden uitgevoerd in het belang van degenen die zich aan onze hulp toevertrouwen,

- het beleid op langere termijn moet gericht zijn op de vraag: waarmee is de samenleving over tien (of twintig) jaar het meest gediend?

In beide opzichten doen zich in het hele land vraagstukken voor van samenwerking van Humanitas met andere instituten, die ook welzijnsbevorderend werkzaam zijn. Een kleine landelijke commissie is door het hoofdbestuur benoemd om deze vraagstukken samen met de 'aanbrengers' te bestuderen en waar nodig beslissingen te helpen nemen.

Er wordt ook druk over samenwerkingsvraagstukken vergaderd: met de gewestelijke

voorzitters, met de maatschappelijk werkadvisers, met ieder die er bij betrokken is, ten gevolge op het congresrapport 'samenwerkingsvraagstukken'.

het vraagstuk en de vragen

De belangrijkste vragen op dit moment zijn:

1ste. Ontwikkelt Humanitas zich van een vereniging die verantwoordelijkheid op zich neemt voor maatschappelijk werk 'in eigen beheer', tot een vereniging die namens het niet kerkelijk georganiseerde volksdeel deelneemt aan het besturen van openbare voorzieningen (op het gebied van maatschappelijk welzijn)?

2de. Hoe vertegenwoordigt Humanitas zich dan in die gebieden waar wij geen ledenkernen (afdelingen) hebben? Kan het Gewest hier representatief optreden?

3de. Welke financiële verantwoordelijkheden kan Humanitas op zich nemen? Een stichting voor maatschappelijk werk laat altijd een aanzienlijk ongesubsidieerd tekort zien. Kerkelijken en niet-kerkelijken zouden hiervoor in gelijke mate dienen bij te dragen. Hoe dit te organiseren?

4de. Welk standpunt dient de vereniging Humanitas in te nemen in sommige streken en plaatsen van het land, waar sociale voorzieningen tot stand worden gebracht door de kerken ter plaatse? Moet ons streven uit gaan naar het plaats nemen in zo'n bestuur, dat dan niet meer 'interkerkelijk' maar 'algemeen' mag heten? Of richt Humanitas zich op het tot stand brengen van eigen sociale diensten, in het bijzonder voor de niet-kerkelijke bevolking?

5de. Welke bijdrage kan Humanitas geven aan het tot stand komen van een goede taakverdeling tussen gemeentelijke overheid en particulier initiatief?

6de. Als het beroepsmatige maatschappelijk werk meer en meer georganiseerd wordt als een gezamenlijk instituut, komt er in de vereniging Humanitas dan aandacht, tijd en geld vrij voor nieuwe activiteiten, die aan Humanitas een nieuwe eigenheid en een nieuwe betekenis zullen gaan geven?

7de. Kunnen en willen de leden van Humanitas zich op grootscheepse wijze (of in het klein) inzetten voor activiteiten die tegemoet komen aan de vele noden en behoeften in onze samenleving? Wie spoort ze op, wie organiseert dit? Kunnen de afdelingsbesturen hierbij door deskundige beroepskrachten worden geholpen?

8ste. Moeten we doorgaan met het tot stand brengen van 'al datgene wat de hand vindt te doen'? Of kan Humanitas mee stimuleren dat er regionale plannen komen voor het welzijnsbeleid en voor de nodige voorzieningen, waarin onze vereniging een zinnig aandeel op zich kan nemen?

Bestuurs- en stafcommissies buigen zich over deze vragen. We hopen dat althans enkele antwoorden gegeven zullen kunnen worden op ons congres in 1969.

P. ALBARDA

PUBLIC RELATIONS EN MAATSCHAPPELIJK WERK

terugblik op een werkconferentie van de nat. raad v. maatschappelijk welzijn, op 2 en 3 mei 1968 te amsterdam

Deze conferentie beoogde een noodzakelijk complement te geven op de (eerste) conferentie over hetzelfde onderwerp in Bakkeveen die zich richtte op de 'public relations'-aanpak in streekgemeenschappen. In grote steden ligt de zaak anders: de mensen kennen elkaar niet en de bureaus en de daaraan verbonden maatschappelijk werk(st)ers leiden een vrijwel anoniem bestaan.

De eerste van de in totaal drie lezingen werd gehouden door mr. A. Seret (public-relations-adviseur en schrijver van de aula-pocket nr. 5 'Public relations') over 'De praktische aanpak van public relations'. Hij concentreerde zijn betoog rond zijn tevoren verstrekte zeven stellingen, die wij hieronder in extenso laten volgen:

1. De omschrijving van public relations (als activiteit) is volgens het Nederlands Genootschap voor Public Relations:

het — in hoofdzaak door voorlichting — stelselmatig bevorderen van goede verhoudingen met groepen van mensen van wier oordeel men als organisatie afhankelijk is (bij te denken: voor een optimale verwezenlijking van het beleid).

2. De praktische aanpak van public relations voor maatschappelijke dienstverlening in grote gemeenten is voor elke gemeente een kwestie van maatwerk, toegesneden op de bijzondere doelstellingen, situatie, historie, personen, mogelijkheden en de mate van urgentie, waarin men moet werken.

De uitvoering van een public relations programma vergt ervaren en zo mogelijk geschoolde leiding op dit gebied.

In het bestek van een causerie zijn dus geen recepten te verwachten, waarmee iedereen morgen alle public relations problemen kan oplossen. Wel is het mogelijk een denkschema aan te geven voor de fasen waarin elke public relations activiteit zich voltrekt, aangevuld met enkele opmerkingen over algemene aspecten.

3. Dat public relations een stelselmatige activiteit moet zijn om zoden aan de dijk te kunnen zetten, lijkt voor de hand te liggen, maar is zeker nog niet algemeen aanvaard. Veelal drijft men nog op 'n leuk ideeetje', 'een foldertje', 'een leuke film', of andere incidentele, niet in een plan gevatte toepassingen van afzonderlijke hulpmiddelen.

4. Een organisatie die graag wil bereiken dat 'het publiek' een grotere of betere bekendheid heeft met de — in dit geval — maatschappelijke dienstverlening (in allerlei vormen), zal er niet aan ontkomen om het in eigen kring eens te worden over een korte, begrijpelijke omschrijving van wat men precies onder maatschappelijke dienstverlening verstaat, wat men er mee wil bereiken en hoe men te werk gaat.

Het kweken van bekendheid en begrip rondom een organisatie is wat anders dan reclame maken; het eerste doel van public relations is niet om meer klanten te krijgen. Het zou zelfs heel goed kunnen zijn, dat men beoogt minder 'klanten' te krijgen en alleen meer inzicht in de werkwijze bij mensen die hoogstens indirect met vormen van sociale dienstverlening te maken hebben (of misschien zullen krijgen). Het gaat niet om aanprijzen, maar om inlichten over mogelijkheden.

5. Aan het begin van elke stelselmatige public relations activiteit staat de vraag wat men wil zeggen, welke groepen van 'het publiek' men wil bereiken, in welke volgorde, op welke manier en welke combinatie van middelen daarvoor het meest geschikt is. Ook het tijdschema van het plan en de speling voor slagvaardigheid bij onverwachte gebeurtenissen zijn essentiële factoren ter overweging. Krant, radio en televisie kunnen het nodig maken snel te reageren. De procedure voor de besluitvorming moet met dergelijke situaties van tevoren bewust rekening houden. Dit veronderstelt openheid aan de kant van de leiding en bereidheid om aan de openbare gedachtenwisseling mee te doen, zodra daarbij de naam van de eigen organisatie of de naam van het werk op het spel staat.

Het is niet altijd gemakkelijk juist op onplezierige momenten van bestaande spanningen (en dus van belangstelling) gebruik te (moeten) maken voor het geven van informatie. Het kost velen moeite om de massamedia te leren zien als maatschappelijke partners.

6. Het stelselmatig reguleren van contact en voorlichting, dienstbaar aan het zo goed mogelijk verwezenlijken van beleid gaat er vanuit dat er inderdaad op grond van omschreven overwegingen een bepaalde lijn over langere tijd gevolgd wordt voor het bereiken van een bepaald doel. Tegen die achtergrond alleen is het namelijk mogelijk zorgvuldig na te gaan met welke groepen van het publiek men te maken zal krijgen. De stelselmatigheid van public relations bestaat er voor een belangrijk deel uit om de aard van deze groeperingen na te gaan (opleidingsniveau, aantal, gevoeligheden e.d.) en daarop de over te dragen informatie zo precies mogelijk af te stemmen. Het gaat dan niet alleen om de inhoud van wat men wil overdragen, maar ook om de vorm en de dosis. Het taal- en woordgebruik speelt in deze vorm dikwijls een beslissende rol. Een tekst in een stijl of met woorden, die als 'vreemd' worden ervaren, krijgt geen aandacht. Het 'vakjargon' van het maatschappelijk werk dient voor vele publieksgroepen met zorg te worden 'vertaald'. Nationale en regionale afspraken hiervoor zijn zonder twijfel aan te bevelen.

'Vakkundig' woordgebruik kan heel goed onbedoelde barrières oproepen.

7. Bij het beginnen aan public relations programma's dienen de organisatoren en penningmeesters voorbereid te zijn op een werk van lange adem. Systematisch en vakkundig volgehouden public relations werk gaat meestal pas na een periode van 3 tot 5 jaar merkbaar resultaat opleveren. Anderzijds dienen organisatoren ook bedacht te zijn op de resultaten, als deze gaan komen. Bij elke public relations activiteit zijn er bovendien altijd rand-effecten, die ontstaan zonder dat men die nu precies bedoeld heeft. Grotere bekendheid betekent ook altijd grotere kans op kritiek. De organisatie en de leidinggevende dragers daarvan moeten in beginsel deze kritiek, hoe lastig soms ook, als welkome aanknopingspunten voor nadere uitleg aanvaarden.

Als de kritiek gerechtvaardigd blijkt, kan er aanleiding bestaan de hand in eigen boezem te steken. Bedrijfsblindheid wordt door tips van de buitenwacht op die manier nuttig gecorrigeerd.

Uit de lezing en de daarop gevolgde discussie noteren we nog het volgende: Wil het algemeen maatschappelijk werk überhaupt in 'p.r.' hanteerbaar zijn dan moet eenvoudig en duidelijk omschreven zijn wat het werk inhoudt; omschrijvingen moeten los gemaakt worden van persoonlijke relevantie.

Voor het bedrijven van doel-treffende p.r. is een bepaalde mentaliteit nodig die openheid, bereidheid tot luisteren — met name naar tegendraadse uitlatingen — omvat en die afkerig is van egel-reflexen.

Voordat aan p.r. wordt begonnen moet voor de bedrijvende instelling duidelijk zijn wat ze wil bereiken en wat ze wil overbrengen. Daarbij moet tevens duidelijk zijn welke groepen men wil bereiken, welke gevoeligheden deze groepen bezitten en op welke wijze deze groepen het best aanspreekbaar zijn. Voor een goede, dat is doel-treffende communicatie is daarom wederkerigheid vereist (de zgn. feedback, terugkoppeling).

Voor effectieve p.r. is het nodig hoofdzaken aan te houden; wil er wat blijven hangen dan zijn scherpe contouren nodig. Soms is het beter tussengroepen (functionele verwijzers als artsen en schoolhoofden b.v.) die qua positie en beroep een vertaalfunctie hebben en min of meer leidinggevend staan ten opzichte van grotere groepen, aan te spreken in plaats van de laatstgenoemde groepen zelf. Voor wat betreft de middelen is het verder raadzaam te bedenken dat niet het éne of het andere middel — een folder of een krantenartikel (of — of) maar beide of méérdere middelen (en — en) moeten worden aangewend.

Naast inlichten en reclame is er de specifieke uitnodiging. De laatste gaat vaak net een stapje te ver en werkt vaak averechts. Soms wordt journalistieke vaardigheid gemist. In dat geval kan een beroep worden gedaan op free lance-journalisten wier namen in een boekje zijn bijeengebracht en die tegen vastgestelde tarieven werken.

P.r. moeten geïntegreerd zijn in het beleid van de instelling en mogen niet een apart deelgebied vormen; is dat wel het geval dan ontstaan wrijvingsverschijnselen ten nadele van de p.r.

Het bestuur en daarmee het beleid mag niet verstarren; het heeft een goede tegen-speler nodig die tevens de interne p.r. (dus die tussen bestuursleden onderling en tussen bestuur en in dienst zijnde functionarissen) op niveau houdt. Zonder goede interne p.r. zijn goede externe p.r. nauwelijks mogelijk.

Samenwerking, eventueel fusie, der organisaties voor het algemeen maatschappelijk werk is zeer nuttig; de beeldvorming verloopt beter en één adres blijft beter 'haken'.

Uit de (tweede) lezing van drs. J. G. Leibbrandt, directeur van de afd. Maatschappelijk werk van de Stedelijke Raad voor het maatschappelijk welzijn te Rotterdam, over 'Public relations en maatschappelijk werk in een (groot-) stedelijke situatie' halen we het volgende aan:

P.r. zijn alleen effectief als ze deel uitmaken van een systematisch onderhouden proces, van het beleidsprogram en het daarbij behorend apparaat. Daarbij moeten drie functies steeds centraal staan:

- a) bewegwijzering van de samenleving
- b) beïnvloeding van de mentaliteit
- c) werving van (professionele en vrijwillige) krachten.

Opsplitsing naar instellingen werkt negatief:

de instelling in plaats van het werk krijgt de aandacht en het beeld raakt gedesintegreerd. Per afzonderlijke instelling is namelijk nauwelijks een integrale aanpak mogelijk! Zo moeten contacten naar buiten — waaronder die met de functionele verwijzers — namens de gezamenlijke instellingen worden gelegd.

Taken van een stedelijk of regionaal welzijnsorgaan zijn in dit opzicht:

1. inzicht verschaffen in de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen en activiteiten;

2. het stimuleren van activiteiten en de totstandkoming van voorzieningen, eventueel het realiseren ervan;
3. bevorderen van overleg/beraad ten aanzien van doelmatige uitvoering.

Het derde referaat was van de heer L. O. ten Cate, hoofdredacteur van de 'Friese Koerier' en handelde over 'Pers en maatschappelijk werk'.

We vatten de inhoud van deze lezing samen:

Hulpverlening op verzuilde basis heeft iets verdachts. Er was en is nog gebrek aan communis opinio bij de zuilen (en hun achterban) over de onrechtmatigheid van de armoede (vergelijk: het lang uitblijven van een wettelijke regeling met betrekking tot het minimum-inkomen; de heimelijkheid rond het tot stand komen der bijstandsnormen (in het raam van de ABW)).

Vragen van de heer ten Cate:

a) wordt de aanwezigheid van het algemeen maatschappelijk werk voldoende opgemerkt (werkt b.v. de verzuiling van het werk niet belemmerend op de beeldvorming, etc.);

b) is het algemeen maatschappelijk werk als werksoort niet sterk ideologisch bepaald als stilziggende handhaver van de status quo (is en blijft het algemeen maatschappelijk werk geen lap-werk nu geen signalen vanuit het grondvlak gebundeld worden om waar nodig, b.v. sociaal- en/of economisch- structurele veranderingen te bepleiten);

c) is op grond van a. en b. een zekere mate van wantrouwen van de buitenwacht daarom niet gerechtvaardigd?

Clënten — zo is vaak de indruk bij de buitenwacht — zijn de niet-aangepasten die bij de aangepaste maatschappelijk werkers komen om te worden aangepast.

De zogenaamde liefdadige, neerbuigende bestuurders (w.o. ook wethouders) enz. moeten op straat gezet; hun mentale benadering is verkeerd en is funest voor een gezonde opbouw van de werksoort.

Het maatschappelijk opbouwwerk is de belangrijkste werksoort van het maatschappelijk werk want hoe meer er aan maatschappelijk opbouwwerk wordt gedaan, hoe minder het algemeen maatschappelijk werk nodig zal zijn.

De eigen creativiteit van de 'cliënt' om moeilijkheden te overwinnen enz. wordt beperkt door

1. zijn psychische eigenschappen en
2. de structurele mogelijkheden.

De laatste moeten, voorzover verantwoord en gewenst, terwille van de eerste aangepast; het algemeen maatschappelijk werk doet in die richting vrijwel niets.

De bestuurssamenstelling in het algemeen maatschappelijk werk is verkeerd: de inkomensklasse waaruit de meeste gevallen voor het algemeen maatschappelijk werk voortkomen is zelden of nooit vertegenwoordigd. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor het maatschappelijk opbouwwerk: de arbeiders zitten niet in de besturen ten dienste van maatschappelijk opbouwwerk; opleving van de klasse-strijd in deze werksoort is daarom nodig.

Tot zover de respectieve lezingen en de daarop gevolgde discussies.

Naast deze inleidingen zijn er groepsgewijs discussies gevoerd over de inhoud en de redactie van krant artikelen en van folders, alsmede over de vormgeving der 'public relations' in de Bijlmermeer en in het kader van een stedelijk welzijnsorgaan. De resultaten ervan stemden overeen met hetgeen de drie sprekers tevoren reeds aan behartigenswaardigs hadden gezegd.

Tot slot graag enkele opmerkingen:

1. De lezing van de heer Ten Cate was als steen in de vijver leerzaam maar —

wellicht bewust — eenzijdig; structurele veranderingen kunnen positief werken maar zullen het algemeen maatschappelijk werk nooit overbodig maken. De wenselijkheid van dit professionele werk met behulp waarvan het uit balans geraakte individu zijn evenwicht kan hervinden, zal blijven bestaan.

2. Er ontbreekt in de voorlichting (onder meer in folders) een eenvoudige voor ieder verstaanbare omschrijving van wat 'algemeen maatschappelijk werk' is; men verhult zich in abstracte vaagheden als moeilijkheden in gezin, op school, in huwelijk, bij ziekte, etc.

3. Lage inkomensgroepen hebben hoegenaamd geen invloed op beleid en op de 'public relations'.

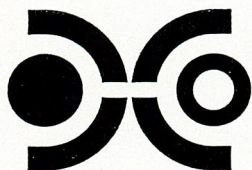
Het zou in dit verband belangwekkend zijn om de beoordelingen door de resp. sociale lagen van één folder te vergelijken; zijn die homogeen? Is het maatschappelijk werk niet te zeer een aangelegenheid van middengroepen: folders door middengroepen ontworpen en door middengroepen beoordeeld; en: maatschappelijk werk door functionarissen, afkomstig uit middengroepen, uitgeoefend.

De vraag is daarom belangrijk welke lay-out en welk taalgebruik in de resp. sociale lagen het meest aanslaat; systematisch onderzoek hiertoe ontbreekt, komt in ieder geval niet ter sprake.

4. Wat zijn de 'public relations' van deze p.r.-conferentie? Wat wordt gedaan met de veelvuldig uitgesproken mening dat voorlichting gezamenlijk moet gebeuren en wat met de opvatting dat het algemeen maatschappelijk werk via bundeling van signalen moet bijdragen tot maatschappelijke hervormingen c.q. herstructurering?

5. Hoe waardevol en inspirerend conferenties ook zijn, ze hebben een te gering rendement als er geen follow-up door voortgaande bestudering der geconstateerde leemten en gebreken plaatsvindt. Ook deze conferentie vraagt erom, op landelijk niveau maar vooral ook plaatselijk in de praktijk van het werk.

H. S. VAN DER VEEN

nationale reclasseringsactie 1968

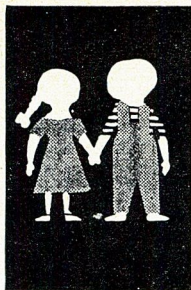
De jaarlijkse Nationale Reclasseringsdag zal dit jaar voor het eerst worden vervangen door een Nationale Reclasseringsactie. Van maandag 23 september tot en met zondag 6 oktober zal de bevolking van Nederland voorlichting ontvangen over het werk van de reclassering.

Het is de bedoeling dat dit zal geschieden via de publiciteitsmedia pers, radio en televisie.

Gedurende de genoemde periode zal tevens een nationale inzamelingsactie worden gehouden.

herkenningsteken voor reclassering

Het werk van de reclassering in Nederland, federatief verbonden in de Vereniging van Reclasseringsinstellingen met als uitvoerend orgaan het Nationaal Bureau voor Reclassering in Den Haag, zal in het vervolg onder meer herkenbaar zijn aan bovenstaand vignet dat is ontworpen door de kunstenaar Ben Wevers te Valkenswaard.

JEUGDWERK

het kampwerk van 'humanitas' in friesland

Het gewest Friesland van Humanitas organiseert reeds vele jaren kinderkampen. Zo'n vijftien jaar geleden werd gestart met een kinderkamp van een week in een boerderij te Appelscha. De boerderij werd elk jaar gratis beschikbaar gesteld en van vele plaatsen in Friesland o.a. Leeuwarden, Sneek, Heerenveen en Drachten reisden een 50 tot 60 kinderen met een bus naar Appelscha voor een week vakantie. Later werd dit zelfs uitgebreid tot 2 kampen van een week.

Op een gegeven ogenblik heeft men echter de boerderij verlaten, daar de accommodatie voor deze kampen op den duur niet geheel beviel. Na 1 jaar een tentenkamp te hebben georganiseerd te Gasselte, verhuisde men naar de 'Kwartjesberg' te Drouwenerzand. Dit is een buitenverblijf van Volks Onderwijs. Er werd nu reeds 1 kamp georganiseerd met ongeveer 100 kinderen.

De ervaring leerde echter, dat zulke kampen eigenlijk te groot waren, mede doordat men zich steeds meer ging toeleggen op het organiseren van een kampeervakantie voor kinderen met gedrags- of karaktermoeilijkheden.

De commissie, belast met de organisatie van de kampen, beseftte goed, wilde men dit werk in het kader van een goede sociale hulpverlening verrichten, men te maken zou krijgen met de groep 'probleemkinderen'. De kampen veranderden dus in vakantiecampen voor gewone lagere schoolkinderen, die door de een of andere oorzaak niet met vakantie gingen, in kampen voor kinderen uit probleemgezinnen of voor probleemkinderen. Vanuit deze ontwikkeling gezien zou er dan ook een splitsing tot stand moeten worden gebracht tussen de kampen voor kinderen zonder specifieke problemen en de kampen voor kinderen uit zwak-sociale gezinnen of moeilijke kinderen. De 'Kwartjesberg' bleek nu niet geschikt meer en er werd omgezien naar een ander gelijkwaardig tehuis. Dit werd gevonden op Vlieland waar 'Het Doniahuis', ook een buitenverblijf van Volks Onderwijs voor ons openstond. De kinderen zonder specifieke problemen gingen naar een kampeerboerderij te Appelscha. Deze nieuwe opzet werd voor het eerst toegepast in 1967. Vooral het B-kamp op Vlieland voldeed prima. Het A-kamp te Appelscha was ook goed, alleen de ligging in een kampeerboerderij leek ons minder geslaagd.

De verdeling A-kampen en B-kampen wordt als volgt gemotiveerd: kampbevolking.

Onder A- verstaan we gewone kinderen, die om de een of andere reden (waaronder ook puur financiële) niet met vakantie gaan. Deze kinderen vormden eertijds de overgrote meerderheid van de kampbevolking.

Onder B- vallen de kinderen met gedragsmoeilijkheden voortkomend uit hun karakter of de gezinssituatie.

Deze kinderen zijn ten gevolge daarvan meestal ongeschikt voor een gewoon vakantiecamp, daar zij zich niet of zeer moeilijk kunnen aanpassen en/of niet te handhaven zijn.

De karakterologische ontwikkeling van het kind wordt uiteraard voor een groot deel bepaald door de gezinssituatie.

Als de meest voorkomende gezinssituaties, waarbinnen wij B-kinderen kunnen vinden, noemen we:

- Het onvolledige gezin (ongehuwde moeder, scheiding)
- Onvermogen van één of beide ouders (debiliteit, invaliditeit)
- Afwijkend gedrag van één of beide ouders (prostitutie, drankmisbruik, geestelijke stoornis)

De commissie is van mening, dat 'Humanitas' zich in de toekomst in de eerste plaats moet richten op de B-kinderen. Onzes inziens ligt dit volledig in de lijn van een vereniging voor maatschappelijk werk. Dit wil niet zeggen, dat daarmee de mogelijkheden van het organiseren van een A-kamp uitgesloten is. De consequenties, die het organiseren van een B-kamp met zich meebrengt, zijn de volgende:

Aantal deelnemers: zal niet groter dan plm. 50 kunnen zijn, wil de groep verantwoord hanteerbaar blijven.

Leeftijd: zal scherp begrensd moeten worden tot een bepaalde groep b.v. 8-12 jaar.

Duur van het kamp: zal op den duur langer moeten zijn dan 6 dagen, wil men iets zinvol met deze kinderen kunnen doen. Minstens 10 à 14 dagen. Voorlopig volstaan wij met 1 week.

Leiding: zal in voldoende aantal aanwezig moeten zijn onder deskundige hoofd-leiding. Gerekend moet hier worden op twee leiders per groep van 10 tot 12 kinderen. De hoofdleiding zal uit 2 personen moeten bestaan.

Selectie: moet bij voorkeur geschieden door de beroepskracht, die — indien nodig — ook de nazorg kan verzorgen. Waar geen beroepskracht aanwezig is, zal de selectie door vrijwillige medewerkers moeten geschieden, die terdege geïnstrueerd moeten zijn door een beroepskracht. Gedacht kan worden aan een instructiemiddag of -avond voor deze medewerkers.

Nazorg: zal te alle tijde gestart moeten worden door een beroepskracht. Van diens bevindingen zal het afhangen of verdere nazorg noodzakelijk is en kan geschieden door een vrijwilliger of niet.

De financiën: Dit is een belangrijk probleem voor de afdelingen, daar bij hen de verantwoordelijkheid voor de financiën ligt.

De financiële bijdragen kunnen in drieën worden verdeeld:

1. Een eigen bijdrage van de ouders. Het kamp is geen liefdadigheid, maar bewuste en doelgerichte hulpverlening. De onderstreping van de verantwoordelijkheid van de ouders door de eigen bijdrage vormt een onderdeel.

2. Een kleine bijdrage van de afdeling.

3. Een bijdrage via de ABW voor alle kinderen van het B-kamp. Een aanvraag voor een bijdrage via de ABW zal moeten worden ingediend bij de gemeente van inwoning. De aanvraag is verdedigbaar met de volgende argumenten:

— De eigen bijdrage van de ouders bewijst hun bereidheid de verantwoordelijkheid voor hun eigen kind te dragen.

— De bijdrage van de afdeling bewijst haar bereidheid ook een aandeel te leveren.

— De aanvraag schept geen precedent, het is nl. geen gewoon vakantiekamp maar een gespecialiseerd vakantiecamp, op grond van sociale en pedagogische overwegingen.

— Het is preventief werk, dat ook van algemeen belang is. (Te denken valt aan vakantie-baldadigheid en vernielingen.)

In juli 1967 werd dus voor het eerst een — B —kamp gehouden op Vlieland volgens de hierboven omschreven doelstellingen. 'Het Doniahuis' leende zich goed hiervoor. De kinderen werden voor het overgrote deel geselecteerd door de beroepskrachten uit de verschillende afdelingen, terwijl ook een paar kinderen rechtstreeks via de afdeling gezinsvoogdij werden uitgestuurd. Uit het kampverslag van de hoofd-leiding ontleen wij het volgende:

Dinsdag 4 juli: Schitterend weer. Door de drie jongensgroepen werden drie speurtochten uitgezet voor de overeenkomstige meisjesgroepen. Het eindpunt was bij de speelwei, waar de lunch werd gebruikt. Alle tochten verliepen goed, al hadden de oudste meisjes wat moeite met het vinden van het spoor, omdat de oudste jongens zelf verdwaald waren. 's Middags trok elke groep op eigen gelegenheid naar het strand, waar we bij paal 50 verzamelden om te zwemmen. Na terugkeer in het Doniahuis werd er gegeten en daarna was het al gauw douchen en naar bed. Aan de warme maaltijd was duidelijk te merken, dat we de hele dag in de buitenlucht verkeerden. Alles ging nl. schoon op.

Vrijdag 7 juli: Opnieuw stralend mooi weer. 's Morgens trok men er voor het laatst op uit, om dat te doen, wat men nog niet had gedaan of waar men nog eens naar terug wilde. 's Middags verzamelden we ons op het strand voor de eindwedstrijd in het maken van zandfiguren. Per groep waren er twee opdrachten, waarvoor elke groep in tweeën gesplitst werd. Het werd een groot succes. Niet alleen voor de kinderen, ook voor de vele omstanders, die met stijgende belangstelling de werkstukken van de kinderen in ogeschouw namen.

Om een indruk te geven van de soort opdrachten, noem ik er enkele: Een indianenkamp, een speeltuin, een garage, een boerderij, een vliegveld, e.d. Uiteindelijk kwam groep 3 van de jongens met een minimale voorsprong van een halve punt als winnaar uit de bus. Als tweede gevolgd door groep 1 van de meisjes en als derde groep 1 van de jongens. Na het eten 's avonds was de koek al weer bijna op, kwamen de koffers en tassen te voorschijn om te pakken voor zover dat mogelijk was. Op de gewone tijd, omstreeks half acht—acht uur, gingen de kinderen voor het laatst onder de douche en daarna in bed. Voor de laatste avond was het redelijk vlot rustig. Hierna had de leiding nog de gebruikelijke gezellige avond, waarbij aan de sub-leiding een herinnering werd uitgereikt.

Leiding: De sub-leiding bestond uit 6 dames en 6 heren. Voor het merendeel leerlingen van een kweekschool voor onderwijzers. Volgens plan hadden we per groep 2 leiders of leidsters. Hoewel we dit reeds wisten, heeft de praktijk bewezen, dat dit in — B — kampen per se noodzakelijk is. Diverse keren hebben zich situaties voorgedaan, waarbij grote moeilijkheden zouden zijn ontstaan, als er geen twee leiders waren geweest. Nu was het mogelijk een kind, dat in een conflict met een ander kind volledig over zijn toeren raakte, apart te nemen, terwijl de groep rustig doorging. De groepsleiding verzorgde voor elk kind van zijn groep een rapportage. Deze rapportage, soms aangevuld met indrukken van de hoofdleiding betreffende dat kind, wordt doorgegeven aan de plaatselijke beroepskracht voor eventuele nazorg.

De kinderen: De kinderen waren verdeeld in 6 groepen, 3 meisjes en 3 jongens groepen van elk 8 kinderen. De groepsindeling werd niet gewijzigd.

Van enkele kinderen was de kledingpositie zeer slecht. Er werd dankbaar gebruik gemaakt van de reserve kleding, die meegenomen werd.

Het aantal moeilijke kinderen was dit jaar beduidend groter dan voorgaande jaren. Van slechts enkele kinderen is het dubieus of ze al of niet thuis horen in dit — B — kamp. Vastgesteld kan worden dat de strenge selectie aan zijn doel heeft beantwoord.

Wat de toekomst van de kampen betreft, kan gezegd worden, dat ze in Friesland zo langzamerhand een aparte plaats innemen en voor 'Humanitas' veel betekenen. De — B — kampen lijken naar hun definitieve vorm te groeien. Wel willen we in de toekomst het — B — kamp 14 dagen laten duren, omdat een week eigenlijk te kort is om het gestelde doel te bereiken.

Wat de — A — kampen betreft, waarin ook vele kinderen worden opgenomen, die eigenlijk een betere ligging en verzorging nodig hebben, dan een kampeerboerderij, denken we in de toekomst (waarschijnlijk 1969) over te gaan naar de jeugdherberg 'Us blau hiem' te Appelscha. De financiële positie laat echter een snelle uitbreiding niet toe.

Voor 1968 zijn de eerste voorbereidingen reeds weer getroffen door de commissie en we hopen, dat de vorig jaar ingezette nieuwe opzet een even groot succes zal worden.

W. WIJNALDA

BEJAARDENWERK

heeft humanitas een taak in het werk voor bejaarden?

Na alles wat tot heden over het bejaardenwerk binnen Humanitas is geschreven en gezegd, lijkt deze vraag als het bekende paard achter de wagen.

Toch willen wij de vraag eens wat uitdrukkelijk stellen, omdat uit reacties hier en daar (ook binnen Humanitas) is gebleken, dat het verrichten van bejaardenwerk (althans de buiten het directe maatschappelijk werk liggende vormen) door een instelling voor maatschappelijk werk niet als een zó vanzelfsprekende zaak wordt beschouwd.

Toch zeggen wij op bovenstaande vraag 'ja' en waarom?

De mens heeft voor zijn bestaan niet alleen goederen (in de ruimste zin), maar ook diensten nodig.

Deze dienstverlening in de ruimste zin *) richt zich veelal op bepaalde aspecten van de mens. Hoewel hoe langer hoe meer aandacht gaat ontstaan voor de mens als eenheid van lichaam en geest en ook wel voor de omgeving van de mens, blijft de dienstverlening zich in het algemeen richten op één of enkele aspecten zoals b.v.: bescherming (politie, brandweer); opvoeding (onderwijs, jeugdwerk); gezondheid (gezondheidszorg); arbeid (arbeidsbemiddeling); culturele vorming (sociaal cultureel werk); vrije tijdsbesteding (sport-, recreatie-, ontspanningsgroepen).

sociale dienstverlening

De sociale dienstverlening, een verzamelnaam voor het (beroeps) maatschappelijk werk en andere activiteiten op sociaal terrein als zelfstandige vorm van dienstverlening, neemt in de rij van vormen van dienstverlening een eigen plaats in. De sociale dienstverlening richt zich namelijk niet op één deel-aspect, doch op de (totale) mens in zijn relaties tot de ander. De hulp, die aan de mens geboden wordt richt zich op de opbouw van noodzakelijke of het herstel van gestoorde relaties in het samenleven. Zo kunnen we ons voorstellen, dat door geen of onvoldoende relaties, verkeerde of niet goed functionerende relaties, de mens in moeilijkheden raakt, waarbij hulp geboden kan worden door de maatschappelijk werker en de met deze samenwerkende vrijwilliger.

Als we nu vanuit deze hoek naar het werk voor bejaarden kijken, dan valt te constateren, dat het grootste probleem bij vele bejaarden gevormd wordt door een verstoring van de relaties met de samenleving.

*) Wij mogen hierbij tevens verwijzen naar het artikel van drs. P. Albarda in 'Uitzicht', verkrijgbaar op het Centraal Bureau.

De pensionering wordt veelal beleefd als verlies van een — in onze cultuur — hoog-gewaardeerd goed, de arbeid. Hierdoor reeds ontstaat voor de (nog nauwelijks) bejaarde een breuk met een vertrouwde omgeving, deze verstoring van de relaties zet zich verder door als familie, vrienden en kennissen wegvallen. Het gevoel van 'er niet meer bij te horen' wordt verder verstrekt door de ouderdomsverschijnselen, die zich zowel lichamelijk als geestelijk voordoen. Terwijl ook de stroomversnelling, waarin onze samenleving is terecht gekomen de afstand tussen de generaties steeds groter maakt; de bejaarde houdt het niet meer bij.

isolement

De bejaarde dreigt in een isolement te geraken, in zijn medemenselijk functioneren ten achter te komen. Hulp in velerlei vormen is gewenst, waarbij het verzorgings- of verpleegtehuis wel de meest omvattende. De omvang en intensiteit van de hulpverlening kan gelukkig voor vele bejaarden veel minder zijn; zelfs is voor zeer velen een goede vorm van tijdsbesteding een voldoende hulp, omdat daardoor de zo noodzakelijke relaties worden behouden of hersteld.

Uitgaande van deze gedachten is het niet moeilijk te concluderen, dat Humanitas (en alle instellingen voor sociale dienstverlening) een zeer duidelijke functie ten aanzien van het bejaardenwerk heeft.

Tegen de achtergrond van de hierboven ontwikkelde gedachten kunnen de reële taken, die zich aan ons voordoen zeer gevarieerd en zeer groot in aantal zijn. Kunnen, omdat deze taken steeds een antwoord zullen moeten zijn op de moeilijkheden zoals deze zich voor de individuele bejaarden of voor een aantal bejaarden tegelijk voordoen.

Dit antwoord kan uiteraard gegeven worden door de maatschappelijk werker via de op het individu gerichte methodiek van het 'social case-work', doch ook door de maatschappelijk werker als spilfiguur van een groepsgerichte dienstverlening, waar- onder te verstaan hulpverlening én tijdsbesteding, waarbij vrijwilligers een grote rol kunnen spelen.

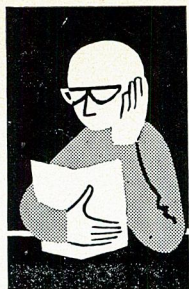
Als we het doel van onze dienstverlening, dat steeds gericht dient te zijn op het zo optimaal mogelijk functioneren van de bejaarde in onze samenleving, goed voor ogen houden, zal het niet moeilijk zijn de taken aan de situatie aan te passen.

Laat ik hierbij eens een niet zo voor de hand liggend voorbeeld ter verduidelijking gebruiken. Stel, dat een aantal bejaarden te kennen geeft Engels te willen leren, omdat zij hun geëmigreerde kinderen willen bezoeken; ik ben dan geneigd te stellen, dat hier geen taak ligt voor Humanitas, omdat het doel — het Engels leren — beter en vlotter via andere instellingen kan worden bereikt. Hierbij kan Humanitas des- gewenst bemiddelen. Anders wordt het als het 'Engels leren' gebruikt wordt als middel tot het doel: inhoud geven aan een samenzijn, dat voor de betrokken be- jaarden een behoud van sociale relaties betekent. Bij dit laatste gaat het derhalve om de onderlinge relaties en zal gezocht moeten worden naar een 'leer'-methode, die de relaties via groepsleden onderling zoveel mogelijk versterkt.

Wij gingen uit van taken, die een antwoord zijn op de problemen, die zich in de reële situatie van de bejaarde voordoen. Veelal zal eerst een bepaalde vorm van onderzoek nodig zijn om deze taken te leren kennen; vóór de uitvoering zal dan nog door middel van planning moeten worden bepaald welke vormen van dienst- verlening gewenst of nodig zijn en in welke volgorde en omvang zij beschikbaar moeten komen.

Op deze meer algemene taken, die binnen het open bejaardenwerk zijn te onder- kennen, willen wij volgende maal wat nader ingaan.

J. TERLOUW

BOEKBESPREKINGEN

het humanisme en zijn historische achtergrond

prof. dr. c. j. de vogel

van gorkum & prakke, assen, 1968

De auteur doceert wijsbegeerte van de oudheid aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, is gedegen thuis en belezen in de humanistische stromingen in alle eeuwen, en — wat even veel waard is — er door geboeid. Met name door Erasmus, en door de christelijk humanistisch stromingen van onze tijd. In mindere mate door Van Praag. We treffen enkele wat weinig uit de verf komende beschouwingen aan over zijn 'Modern Humanisme' (1947) en zijn Inleiding (1957). Enkele al meermalen weerlegde verwijten worden weer eens geponeerd: het moderne humanisme is niet 'open' omdat het niet openstaat voor de openbaring van de goddelijke waarheid, en meer van die dingen waarover de discussie inmiddels wel is geluwd.

Fel wordt de auteur vooral op zijwegen: vernieuwingen in het gymasiaal onderwijs worden als afschuwelijke dwalingen aan de kaak gesteld. Enfin, voor wie zich er allemaal aan wil wagen toch wel een imposant verzamelwerk.

Ook voor onze vereniging ontbreekt de lering niet: 'Menselijkheid betekende voor de Renaissance humanisten een heel patroon van beschaving en wellevendheid, van eruditie én van eerbied voor, de menselijke persoon, van historisch-literaire kennis én van sociale waarden, zowel van rechtvaardigheid en vredelievendheid in persoonlijke verhoudingen als van verdraagzaamheid en vrede tussen volksgroepen en volken. Dat alles is begrepen in de term *humanitas*, die Petrarca bij zijn zo vurig bewonderde Cicero vond.' (blz. 212.)

humanisme en arbeid

rapport van de humanistische stichting socrates

n.v. uitgeverij w. p. van stockum & zn., 1968

'Uitgaande van de humanistische idee van de verantwoordelijke mens dient men te streven naar een arbeidsbestel, dat gebaseerd is op gezamenlijke zeggenschap en verantwoordelijkheid, waaraan mens en medemens op basis van vrijheid en gelijkwaardigheid deelnemen.'

'De leiders moeten door de ondergeschikten worden gekozen, hun bevoegdheden van hen ontvangen en zich tegenover hen over het gebruik van hun bevoegdheden verantwoorden.'

'Voor zover onaangename of ongewenste arbeid onvermijdbaar is, mag hij niet

gedurende lange tijd aan dezelfde personen worden opgedragen, maar zal hij moeten rouleren.'

'Voor een optimaal menselijk en maatschappelijk welzijn dienen de sterk in verticale richting gedifferentieerde inkomensverhoudingen te worden vervangen door een meer genivelleerde structuur.'

Ziedaar enkele van de opvallende conclusies. Waar hebben we dit alles toch al eerder gelezen??? En wie wees al hier op: 'tussen droom en werkelijkheid staan wetten in de weg en praktische bezwaren.'

De stichting Socrates wil de mogelijkheden scheppen voor een uitwisseling van gedachten omtrent de fundamentele vragen waarvoor het moderne humanisme geplaatst wordt.

'Frappez toujours', zal de rapporteringscommissie gedacht hebben, dan zullen een keer de wetten worden gewijzigd en de praktische bezwaren overwonnen.

P. A.

arbeidsrecht

dr. g. f. fortanier en dr. j. j. m. veraart

stichting voor opleiding tot sociale arbeid, haarlem 1967

zevende druk, 163 blz., f 7,50

Evenals bij de vorige drukken, is de opzet ook nu om een beknopt leerboek te bieden waarbij getracht is te komen tot hoofdlijnen in eenvoudige bewoordingen. De zeer vele wetten en regelingen op arbeidsrechtelijk gebied komen aan bod en tevens de van belang zijnde sociale achtergronden.

world press photo 1967

n.v. uitgeverij w. van hoeve, den haag

Ons maatschappelijk welzijn, de weg er heen, de weg er (ver) vandaan, in 122 fotopagina's. Voor hen die de wereld anno 1967 nog eens opnieuw willen beleven.

studie en observatie in het buitenland

Evenals in voorgaande jaren, kan in 1969 wederom een aantal Nederlandse beleidsfunctionarissen en praktijkdeskundigen, werkzaam op het brede terrein van de '*social welfare*', in staat worden gesteld gedurende enige tijd voor studie en observatie naar het buitenland te gaan.

Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden van een aantal bestaande door mondiale en Europese organisaties gecreëerde studiebeurzenprogramma's.

Belangstellenden voor uitzending in het kader van deze programma's worden verzocht zich voor nadere inlichtingen en eventueel voor aanmeldingsformulieren in verbinding te stellen met de Centrale Afdeling Internationale Betrekkingen, Steenvoordelaan 370 te Rijswijk (tel. 070 - 90 76 00, toestel 2064).

internationale conferentie maatschappelijk welzijn te new york

Van 3 tot en met 12 september 1968 zal — voor de eerste keer in de geschiedenis — in New York een internationale conferentie van ministers verantwoordelijk voor het maatschappelijk welzijn worden gehouden.

Voor deze conferentie zijn alle lid-staten van de Verenigde Naties en vele internationale organisaties uitgenodigd.

De Nederlandse delegatie naar deze conferentie zal worden geleid door mej. dr. M. A. M. Klompé, minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.

De belangrijkste thema's van deze conferentie zijn:

1. Het maatschappelijk welzijn binnen de nationale ontwikkeling;
2. De verantwoordelijkheid van de overheid ten aanzien van het maatschappelijk welzijn;
3. De personeelsbehoeften in de wereld ten aanzien van het maatschappelijk welzijn;
4. De samenwerking in de wereld op het gebied van maatschappelijk welzijn.

jubileumcongres nationale raad voor maatschappelijk welzijn 'nu en straks sociaal bezien'

Scheveningen, Circustheater, 3 oktober 1968

Inschrijfformulieren kunnen tot 1 september 1968 worden ingediend.

Inschrijfgeld f 10,— (aangesloten instellingen f 7,50).

Hare Excellentie de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en de voorzitter van de Raad zullen het congres openen. Prof. dr. F. L. Polak licht het jubileumboek 'Uitzicht op morgen' toe, gevolgd door prof. dr. mr. C. A. van Peursen. Slot met toepasselijke chansons van Wim Ibo.

algemene bijstandswet (IX)

enkele uitspraken van de kroon op beroepschriften alg. bijstandswet

automatische wasmachine

Door betrokkene is bijstand gevraagd in de kosten van verzekering van zijn auto, aanschaffing van kolen, een wasautomaat en voorts in die van levensonderhoud van hem en zijn echtgenote.

Deze vraag werd, voor wat de autoverzekering betreft, door B. en W. ingewilligd, doch voor het overige afgewezen.

Het bezwaar werd eveneens afgewezen op grond van de overweging dat betrokkene over voldoende middelen beschikt.

Tegen deze beslissing is betrokkene in beroep gekomen bij G.S., die het beroep ongegrond verklaarden.

Betrokkene heeft tegen deze uitspraak hoger beroep aangetekend bij de Kroon, die als volgt overweegt.

De aanschaffingskosten van een volautomatische kunnen voor dit gezin van twee personen niet beschouwd worden als te behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan.

In deze is toch minder kostbare oplossing zeer wel mogelijk.

Bij de berekening van de extra kosten welke betrokkene en zijn echtgenote hebben in verband met hun lichamelijke gesteldheid is daarmede geen rekening gehouden in dier voege, dat er daarbij van uitgegaan is, dat gedurende enkele uren per week huishoudelijke hulp noodzakelijk was.

Ook indien rekening gehouden wordt met de ten laste van het gezin gebleven extra kosten moet geoordeeld worden, dat dit gezin over voldoende middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien.

De aanvraag om bijzondere bijstand, voor zover betrekking hebben op de aanschaffing van kolen en een wasautomaat en om periodieke bijstand in de kosten van levensonderhoud, is dan ook terecht afgewezen.

Beroep ongegrond verklaard. (K.B. 8 december 1967, nr. 19).

verzoek om inlichtingen inzake de mogelijkheid van bepaalde bijstand i.c. niet aan te merken als een aanvraag om bijstand

Betrokkene heeft aan de directeur van de Gemeentelijke Sociale Dienst een schrijven gericht met de mededeling, dat hij ingevolge de Pensioenwet 20 dienstjaren zou kunnen inkopen en dat hij gaarne zou vernemen of de verschuldigde inkooppremie door de gemeente zou worden betaald zonder verhaal op de hem krachtens de Rijksgroepenregeling Grepatrieerden verleende uitkering of andere inkomsten. Door de directeur van de S.G.D. werd hem bericht, dat op dat ogenblik nog niet kon worden medegedeeld of de kosten van de inkooppremie als buitengewone uitkering op grond van de R.G. zou kunnen worden verstrekt en dat, zodra het bedrag van de inkoopsom bekend zou zijn, door betrokkene ter zake een aanvraag kan worden ingediend.

Betrokkene heeft daartegen bezwaar gemaakt bij B. en W., die hem daarin niet ontvankelijk hebben verklaard, aangezien er geen concrete aanvraag om bijstand was ingediend en derhalve ook geen sprake was van een beslissing op de aanvraag. Het daarop door betrokkene bij G.S. ingediende beroepschrift werd ongegrond verklaard.

Tegen deze uitspraak is hij in hoger beroep gekomen bij de Kroon, die hij als volgt overweegt.

Het betreffende schrijven van appellant bevat een verzoek om inlichtingen over de vraag, of en zo ja, op welke wijze bijstand voor de inkooppremie kan worden verleend, waarbij in het geheel niet vaststaat, dat hij het voornemen heeft tot inkoop over te gaan, zodat dit niet is aan te merken als een concrete vraag om bijstand.

Het antwoordschrijven van de directeur van de G.S.D. kan daarom niet worden beschouwd als een beschikking als bedoeld in artikel 33 der A.B.W., waartegen bezwaarschrift kan worden ingediend.

Beroep ongegrond verklaard. (K.B. 8 december 1967, nr. 20).

